
"Problemy odbudowy zamku
Warszawskiego", Stanisław Lorentz,
"Odrodzenie", R. VII, 1950, nr 9/274 :
[recenzja]

Ochrona Zabytków 4/1-2 (12-13), 103

1951

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wreszcie artykuł tomu (B. Vipper, s. 459 do 478) na tle charakterystyki sztuki Łotwy i Estonii (przy czym nie pominięto też wkładu Polski) przedstawia zniszczenia symbolu ryskich wolności mieszczkańskich — Domu Czarnogłowych. Badanie ruin przeprowadzone przez miejski urząd ochrony zabytków ujawniło wszystkie niemal konieczne do odbudowy elewacji głównej elementy.

Omawiana księga, dając opis tylko drobnej części zabytków, które padły ofiarą hitlerowskiej woli niszczenia, nie daje odpowiedzi na wszystkie nasuwające się pytania, stanowi nierównomierny obraz strat. Jednak 19 bogato ilustrowanych prac obrazuje ogrom klęski sztuki

przede wszystkim rosyjskiej, ale zarazem światowej; oświetla zasady stosowane przy odbudowie, tę główną przede wszystkim: odbudowywane są wszystkie cenne artystycznie zabytki, składające się na pełnię tradycji narodowej, jeśli stan ich zachowania na to pozwala. Do pracy nad ratowaniem okrucich uczalego piękna wciągnięto licznych uczonych, techników i artystów, uruchomiono nietylko umiejętności techniczne, zdobyte wiedzy, ale też zasoby uczucia które ożywią żmudną i rozłożoną na lata pracę.

Książka mówi o tym wysiłku, choć nad nią ciąży dobrze znany nam żal po tym co wojna zniszczyła bezpowrotnie.

S. H.

PRZEGLĄD LITERATURY Z ZAKRESU KONSERWATORSTWA W POLSCE ZA ROK 1950.

ARCHITEKTURA R. 1950.

Gieraltowski Włodzimierz, Śląskie miasta owalnicowe. Nr 3/4 (29—30), str. 93—95, il. 10. Zawiera: podział miast na trzy grupy na podstawie historycznej oraz wytyczne odbudowy opracowane przez Katedrę Urbanistyki Politechniki Gliwickiej.

Minorski Jan, Nowe wnętrza Teatru Narodowego w Warszawie na tle współczesnych zadań architektury, (5/6, str. 130—141). Krytyka wnętrz wykonanych według projektu R. Gutta, na tle zagadnienia realizmu socjalistycznego i rekonstrukcji zabytków, oraz doświadczeń architektów Z. S. R. R.

Piwocki Ksawery, Sale Redutowe (nr 5/6, str. 142—143, il.). Omówienie rekonstrukcji wnętrz Teatru Wielkiego z lat 1825—33, przebud. w latach 1889—91, odbudowanych według projektu R. Gutta w duchu nowatorskiego klasycyzmu.

Knothe Czesław, Dom Rzemiosła przy ul. Miodowej (nr 5/6, str. 150—155). Omówienie i krytyka odbudowy i wyposażenia wnętrza.

Filipczak Tadeusz, Na tematy Dalekanki (nr 5/6, str. 155—162). Autor zwraca uwagę, że podniesienie dyscypliny nauczania i wzmoczenie odpowiedzialności naukowej w zakresie konserwatorstwa jest szczególnie potrzebne. Uważa on, że odbudowa i wyposażenie budynków została nie we wszystkim przeprowadzona według właściwych kryteriów konserwatorskich.

DZIŚ I JUTRO R. VI.

Podlewski Stanisław, Czy dzieła Tomaso Dolabelli znajdują się na Jasnej Górze? (nr 49/263 z dn. 10. XII. 1950). — W czasie wojny dokonali prof. Józef i Łucja O. minowie bardzo doniosłych odkryć polichromii z początku XVII wieku w kaplicy M. B. Przedstawiają one 8 postaci aniołów oraz sceny: Ofiarowanie Chrystusa w świątyni z przedstawieniem rodziny Zygmunta III, Adorację M. B., Ostrzeżenie przez Anioła, Ucieczkę do Egiptu, Boże Narodzenie i Pokłon Trzech Króli. Autor dotąd nieznan — może T. Dolabella.

ODRODZENIE VII, 1950.

Lorentz Stanisław, Problemy odbudowy zamku Warszawskiego (nr 9/274, il. 7). — Autor formułuje jedynie słuszne stanowisko w sprawie metody odbudowania zabytku następująco: „Zamek warszawski odbudować trzeba nie jako nową wizję architektoniczną na jego temat, lecz taki jak był w jego całości i wszystkich szczegółach, istotnych artystycznie, historycznie i dokumentacyjnie. Nie należy odbudowywać tego, co było w zamku przypadkowe, bezbarwne, bezwartościowe“. Jest to stanowisko, które by można nazwać „krytyczną postawą konserwatorską“. W dalszym ciągu autor publikuje wyniki ostatnich studiów nad Zamkiem, które wykryły istnienie dwóch wieżyczek w narożach elewacji głównej, które będą przywrócone. Autor przechodzi kolejno przez wszystkie zagadnienia rekonstrukcji budowli, jej wnętrza i otoczenia.